Societat | Pep Simó | Actualitzat el 16/06/2018 a les 11:54

Sergi Saladié: «Amb el conflicte eòlic, a la Terra Alta cadascú ha fet la guerra per la seua banda»

Parlem amb Sergi Saladié, autor del llibre 'Conflicte entre el paisatge i l'energia eòlica. El cas de les comarques meridionals de Catalunya', on descriu les diferències del model eòlic entre el Priorat i la Terra Alta.

Sergi Saladié, autor de ?Conflicte entre el paisatge i l?energia eòlica. El cas de les comarques meridionals de Catalunya?. | Cedida

Parlem amb Sergi Saladié, geògraf i professor al Departament de Geografia de la URV, que acaba de publicar el llibre, ?Conflicte entre el paisatge i l'energia eòlica. El cas de les comarques meridionals de Catalunya', on parla sobre la diferent i dispar distribució de molins eòlics entre les comarques del Priorat i la Terra Alta.

Què ens explica la teua tesis sobre esta disparitat a l'hora de col·locar molins entre la Terra Alta i el Priorat?
La tesi avalua el conflicte eòlic des del punt de vista del paisatge i com este ha estat reivindicat de diferents formes. Al Priorat estaven planificats els mateixos molins eòlics que a la Terra Alta però la resposta social constituïda en un moviment transversal que incloïa el món del vi, del turisme, de l'ecologisme o els partits polítics va permetre reivindicar el paisatge de la comarca.

En canvi, a la Terra Alta, això no ha passat, sí que hi havia una plataforma oposant-se al model imposat, però ni els polítics, ni el món del vi, ni el turístic, s'hi va implicar, sí que hi havia alguna oposició però esta va ser puntual sense un moviment transversal.

El temps dirà si l'impacte ha estat positiu o negatiu però el que està clar és que al Priorat són els

mateixos agents de la comarca els que han dictat el paisatge i en canvi, a la Terra Alta, són agents externs.

Al Priorat han sabut crear un fil conductor a través del paisatge com a element de defensa del territori, així esta lluita reivindicativa els ha portat a ser Patrimoni de la Humanitat de la UNESCO, un discurs propositiu.

En canvi a la Terra Alta, cada celler, cada ajuntament, anava pel seu camí sense que hi hagués un debat o plantejament global sobre quines pautes marcar. I allà, el paisatge no s'ha reivindicat i cadascú ha fet la guerra per la seua banda.

Trobem casos com Horta de Sant Joan o Arnes, que sí que van saber protegir el seu paisatge, a Horta a través de Picasso i el turisme, van acabar fent una consulta el 2008 on el poble va dir un no rotund a la col·locació dels molins. Mentre anava fent la tesi veia que al Priorat s'unien i en canvi, a la Terra Alta no.

I esta diferència entre les dos comarques?
Hem de tenir en compte que les dos comarques parteixen d'un mateix punt de partida, una estructura demogràfica i econòmica molt similar, el punt que les diferencia és la seua història, la Terra Alta està marcada per la Guerra Civil i la postguerra, allà la societat és més conservadora, s'oposa més als canvis i tot allò que fa olor a roig i progressisme no està ben vist per una part de la societat, el caciquisme encara està molt viu.

Això està canviant i a poc a poc s'està ressembrant de progressisme però és un canvi de tendència que costarà anys. Hi ha una dita a la Terra Alta que exemplifica la desunió contra els molins de vent, "12 pobles, 12 tribus", les disputes històriques entre pobles encara existeixen.

Tot això des del punt de vista paisatgístic i històric, però per l'econòmic, quins beneficis reporten els molins de vent al territori?
Este és l'altre drama de tot això, durant molt de temps aquells que estaven a favor del projecte venien els seus beneficis per al territori, però ben lluny de la realitat. Més del 96% dels beneficis que generen els molins de vent marxen cap a les empreses propietàries, així tenim comptabilitzat que al territori es queda només el 3,4% del total, que van a parar a les arques municipals a través dels impostos.

Encara que quantitativament aquestes xifres puguin semblar molt en els pressupostos municipals dels pobles de la Terra Alta, percentualment són irrisoris comparats amb el total de benefici que generen els molins.

A més tenim comprovat que els ajuntaments van firmar convenis amb les empreses, però cadascun va arribar a un acord diferent, no hi va haver una negociació conjunta.

I l'impacte laboral?
Sobre l'impacte laboral a la zona, este és pràcticament nul, ridícul podríem dir. Cada 2 o 3 parcs contracten algú del territori per a fer tasques de vigilància però a més són contractes eventuals en poca incidència. La resta són treballadors de les mateixes empreses, i al ser molins d'última generació tampoc necessiten un gran manteniment.

Les Terres de l'Ebre s'han convertit amb els generadors d'energia de Catalunya?
Podríem dir que sí, si agafem des de Vandellòs, que està a tocar, i totes les Terres de l'Ebre, esta part de Catalunya genera entre el 70 i el 75% de l'energia total que es genera en tota Catalunya.

Crec que des de les institucions catalanes s'hagués pogut fer molt més per equilibrar esta xifra, s'ha deixat fer i han estat les mateixes empreses amb el vistiplau de la Generalitat, les que han acabat marcant el model energètic català.

I si ens centrem només en l'energia eòlica, les xifres són encara més bèsties, el 65% dels molins de vent de tota Catalunya es troben entre les Terres de l'Ebre i el sud del Camp de Tarragona. Les Terres de l'Ebre en solitari representen el 40% i la Terra Alta sola s'emporta el 25% del total de molins de vent, la comarca amb més molins i la que genera més potencia de tota Catalunya.

Això és degut al vent que tenim aquí?
Podem dir que el vent és important però el que tenim aquí no és el millor per a la generació d'energia eòlica, ens venen que fan estudis i col·loquen els molins allà on va millor pel vent, però no és així, si mires on col·loquen la majoria de molins són comarques i regions pobres, amb un PIB baix, en poca població i per tant, en poca oposició.

Però llavors algú et dirà, si, però no volíeu energia verda? L'energia eòlica ho és però ningú la vol al costat de casa seua.
El meu reclam no és una oposició a l'energia eòlica, sinó a este model eòlic, model basat en grans centrals, molt industrial, on l'únic agent que en surt beneficiat són les grans empreses.

Existeix un altre model?
Sí, però aquí no s'ha explotat mai, a Alemanya o Dinamarca, el model és molt diferent, el 50% de l'energia la generen les grans empreses i l'altre 50% petits generadors domèstics repartits pel territori, on l'impacte paisatgístic és molt menor. Es tracta d'un model distributiu, on cada territori i cada usuari es converteixen en productors d'energia.

Aquí en tenim algun exemple però són molt aïllats, com a la Llacuna, a l'Anoia, on l'ajuntament ha instal·lat un molí de vent propi, en este molí paguen tota la factura energètica de l'ajuntament. Este molí paisatgísticament és poc impactant, i a més tota l'energia que genera és per a tu, és un model molt més just.

Qui marca este model energètic?
El model ve marcat per l'estat espanyol, però els partits polítics catalans podrien fer molt més del que han fet per canviar-lo. La Generalitat haguera pogut limitar molt més el model, que estigués molt més distribuït equilibradament pel territori.

Crec això sí, que estem arribant a l'esgotament d'este model perquè des del 2013 no se n'instal·la cap, i ara que fa 10 anys dels primers, part de la societat ja sigui a la Terra Alta i arreu, veuen que no els ha aportat els beneficis que els havien promès, hem de ser capaços de trobar un altre model però per a això hi ha d'haver una clara voluntat política.

Per acabar, tens pensat presentar el llibre a les Terres de l'Ebre?
Este divendres l'he presentat a Tivissa i segurament ho faré a Gandesa i algun poble més de la Terra Alta però igual ja és després de l'estiu. Estic obert i m'agradaria presentar-lo a més pobles de les Terres de l'Ebre.